

Maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus op bouwplaatsen – update 07/05/2020

1 Inleiding

Om de verspreiding van het coronavirus op bouwplaatsen tegen te gaan, is het belangrijk de preventiehiërarchie toe te passen zoals opgelegd in de wet betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk. We verwijzen eveneens naar titel 1 'Algemene bepalingen' van boek VII 'Biologische agentia' van de codex over het welzijn op het werk. De preventiehiërarchie is opgesomd in art. VII.1-16 van de codex. Eerst moeten organisatorische maatregelen worden toegepast. De belangrijkste maatregel is: wie zich ziek voelt, moet thuisblijven.

"Social distancing" is een tweede belangrijke maatregel. Hou steeds minimaal 1,5 m afstand, ook tijdens de verplaatsingen. Een voldoende goede hygiëne op de werkvloer is de belangrijkste collectieve maatregel.

De in deze fiche vermelde maatregelen zijn zowel van toepassing op de Belgische als op de buitenlandse werknemers, en op alle bouwactoren (hoofdaannemers, onderaannemers, nevenaannemers, architecten, opdrachtgevers).

Het advies moet gevraagd worden van (afhankelijk van de situatie) de interne of externe preventiedienst. Bovendien moeten deze maatregelen eveneens overlegd worden met het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW) of de syndicale afvaardiging, indien aanwezig.

Werkgevers van kleine ondernemingen zonder syndicale afvaardiging moeten ook een risicoanalyse uitvoeren per werkpost en deze ter beschikking stellen van hun werknemers en de toezichhoudende diensten voor gezondheid, veiligheid en welzijn.

2 Instructies, opleiding en communicatie

Communicatie en overdracht van informatie is essentieel en dit tussen alle actoren en in alle richtingen.

- Geef toegankelijke informatie, duidelijke instructies en gepaste opleiding over de maatregelen en ga na of deze informatie en instructies goed begrepen zijn en correct worden opgevolgd. Herhaal de instructies regelmatig, en wees daarbij aandachtig voor werknemers die extra opleiding en instructies nodig kunnen hebben, zoals anderstaligen, onervaren werknemers of uitzendkrachten.
- Zorg daarnaast voor de psychosociale ondersteuning van je werknemers en betrek daarbij indien nodig de preventieadviseur psychosociale aspecten of vertrouwenspersoon.
- Schenk ook bijzondere aandacht aan werknemers met een kwetsbare gezondheid, zoals werknemers met chronische aandoeningen (bv. long- en hartproblemen, diabetes) en werknemers die een kankerbehandeling ondergaan (hebben) omdat zij in het kader van corona een uitgesproken risicogroep vormen.

De werkgever heeft een vormingsplicht inzake risico's en nieuwe risico's. Die plicht is wettelijk gebaseerd op de titel 2 'Algemene principes betreffende het welzijnsbeleid' van boek I van de codex.

De vorming moet aangepast worden aan de evolutie van de risico's en, indien nodig, op gezette tijden herhaald worden (art. I.2-21 van de codex)

Constructiv streeft steeds naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, rekening houdend met de huidige stand van de regelgeving en de techniek. De organisatie kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De raadgevingen in deze infofiche ontslaan de lezer niet van de verplichting om de geldende regelgeving na te leven. De reproductie van teksten en illustraties is toegestaan mits de uitdrukkelijke toestemming van Constructiv en duidelijke bronvermelding.

3 Preventiemaatregelen voor werkgevers

3.1 Verplaatsen naar de bouwplaats

3.1.1 Voor het vertrek

- De algemene regel is wie zich ziek voelt blijft thuis en verwittigt de werkgever volgens de geldende procedures.
- Was de handen voor het vertrek.

3.1.2 Vervoer

- Kom bij voorkeur individueel naar het werk met de fiets, step, auto, te voet. Vermijd het gebruik van deelfietsen, deelsteps, deelauto's.
- Wie niet alleen met de auto komt, respecteert een minimale afstand van 1,5m tussen elke persoon tijdens het vervoer. Het aantal personen dat kan vervoerd worden, varieert dus afhankelijk van het type voertuig.
- Is dit niet mogelijk, beperk dan het aantal personen in het voertuig en/of voorzie afscheidingen (in voldoende flexibel materiaal met aandacht voor zichtbaarheid en veiligheid (wegcode). Zorg dat ventilatie- en verluchtingsystemen in vervoersmiddelen goed functioneren en onderhouden zijn, en geef bijzondere aandacht aan de hygiëne binnen in de voertuigen die door verschillende personen worden gebruikt. Bovendien moet elke inzittende een mondmasker dragen en moet er ontsmettende handgel aanwezig zijn.
- Was de handen bij aankomst op het werk.
- Voor verdere uitwerking van de details verwijzen we naar de risicoanalyse.

3.2 Algemene collectieve maatregelen

- Wie zich ziek voelt, moet thuisblijven.
- Neem de personenliften uit dienst of zorg voor affichering dat er slechts 1 persoon per keer toegelaten is (reden: in een lift kan social distancing niet toegepast worden).
- Telewerken is de regel. Dit is mogelijk voor de bedienden van de bouwsector. Op de bouwplaats moet de social distancing in acht genomen worden (> 1,5m). Geef de voorkeur aan buitenactiviteiten.
- Bij werkzaamheden en tussenkomsten, waarbij niet gewaarborgd kan worden dat de 'social distancing' gedurende de volledige duur van de bouwactiviteit in acht genomen kan worden, moet erover gewaakt worden dat de niet-naleving van de 'social distancing'-maatregelen **beperkt wordt tot het strikte minimum**. In die gevallen moeten de werkgever en de werknemer bovendien overleg plegen over de preventiemaatregelen die genomen moeten worden, op basis van deze preventiefiche. De werkgevers moeten de geschikte beschermingsmiddelen ter beschikking stellen.
- Zorg dat iedereen zijn eigen gereedschap heeft.
- Hou vergaderingen en pauzes in de buitenlucht in plaats van in de werfkeet, en in kleinere groepen. Enkele tips:
 - Gebruik de sociale voorzieningen (refter, kleedruimten,...) niet op hun volledige capaciteit zodat de werknemers voldoende ver van elkaar verwijderd blijven (>1,5m).
 - De werfvergaderingen met externen worden zo veel mogelijk digitaal georganiseerd. Toolboxmeetings gaan bij voorkeur door in de open lucht. Er wordt >1,5m afstand van elkaar gehouden en er worden geen fysieke items doorgegeven.
 - Annuleer niet-essentiële fysieke meetings en beperk andere vergaderingen in tijd & aantal deelnemers.
- Grote concentraties van personen in de werfkeet dienen vermeden te worden. Verminder daarom het gebruik van en het aantal personen in de werfkeet. Laat indien nodig een plaats tussen of organiseer

Constructiv streeft steeds naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, rekening houdend met de huidige stand van de regelgeving en de techniek. De organisatie kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De raadgevingen in deze infofiche ontslaan de lezer niet van de verplichting om de geldende regelgeving na te leven. De reproductie van teksten en illustraties is toegestaan mits de uitdrukkelijke toestemming van Constructiv en duidelijke bronvermelding.

een rotatie in de aanwezigheid van werknemers in kleine groepjes. Ventileer ook voldoende door de ramen iets te openen.

- Geef informatie aan de werknemers over de preventie tegen de besmetting met COVID-19 (de manier van overdracht, de hygiënemaatregelen, ...).

3.3 Collectieve beschermingsmiddelen: tips voor hygiëne op de bouwplaats

- Zorg voor schone sanitaire voorzieningen die voldoende goed en voldoende vaak worden onderhouden.
- Zorg voor afdoende voorzieningen met stromend water, vloeibare zeep, papier om de handen te drogen en extra desinfecterende middelen voor de handen. Vul de vloeibare zeep en desinfecterende middelen regelmatig bij.
- Stel desinfecterende middelen op basis van alcohol ter beschikking als er geen reguliere faciliteiten beschikbaar zijn (voor mensen tijdens hun verplaatsing).
- Hang affiches op die oproepen om de handen te wassen, met instructies hoe dit correct te doen.
- Reinig objecten die vaak worden aangeraakt in de sociale voorzieningen, zoals deurknoppen, handgrepen, leuning en waterkokers, vaker met reguliere ontsmettingsmiddelen of water en zeep.
- Verhoog de frequentie van reiniging van toiletten en toiletcontainers.
- Zorg dat de handgrepen van gedeeld materieel worden gereinigd.
- Voorzie dozen met tissues en moedig het gebruik hiervan aan.
- Herinner het personeel eraan om geen kopjes, glazen, borden en bestek te delen. Zorg ervoor dat de vaat na gebruik met water en afwasmiddel wordt gewassen.
- Zorg dat de ventilatiesystemen in de werkkeet goed werken.
- Ontsmet de werkplaats wanneer een werknemer de werkplek wegens ziekte verlaat.

3.4 Bijkomende beschermingsmiddelen (PBM's en andere)

3.4.1 Mondmaskers

- Een goede handhygiëne en het respect van de social distancing is efficiënter dan een masker.
- In situaties waar de 1,5 meter niet kan worden gerespecteerd en na uitputting van de organisatorische maatregelen en collectieve beschermingsmiddelen kan het dragen van mondmaskers zeker een bijkomende maatregel zijn, in samenhang met andere preventiemaatregelen en met respect voor de preventiehierarchie. Om effect te hebben moeten deze maskers correct gedragen en afgezet worden.
- Let wel op: **mondmaskers zijn geen persoonlijk beschermingsmiddel!** Een mondmasker is vooral nuttig voor besmette personen, zodat zij anderen niet gaan besmetten wanneer ze hoesten of niezen. Daarom heeft het dragen van een mondmasker om zichzelf te beschermen tegen het coronavirus relatief weinig zin.
- De wegwerpmaskers met een beschermingsgraad FFP2 of FFP3 zijn **wél persoonlijke beschermingsmiddelen**. Ze hebben zeer fijne filters die de virussen in de lucht tegenhouden. Deze maskers zijn in deze coronatijden echter schaars en voorbehouden voor werknemers in de zorgsector.
- Let op: ook voor de uitvoering van bepaalde werkzaamheden met blootstelling aan chemische of carcinogene agentia (kwartsstof, asbest, ...) blijven deze PBM's uiteraard ook verplicht in de bouwsector.
- Een dergelijk FFP2 of FFP3 masker raakt echter ook snel bevuild, bijvoorbeeld wanneer de drager met zijn handen onder het masker komt om te bellen of zijn gezicht aan te raken. Dat maakt het dragen van een masker inefficiënt. Het moet tegen het gelaat aangedrukt blijven.
- Een mondmasker is pas efficiënt als het lekdicht is en als het op de correcte manier wordt afgenomen.

Constructiv streeft steeds naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, rekening houdend met de huidige stand van de regelgeving en de techniek. De organisatie kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De raadgevingen in deze infofiche ontslaan de lezer niet van de verplichting om de geldende regelgeving na te leven. De reproductie van teksten en illustraties is toegestaan mits de uitdrukkelijke toestemming van Constructiv en duidelijke bronvermelding.

3.4.2 PBM's

- Als persoonlijke beschermingsmiddelen kunnen worden beschouwd: beschermende kledij zoals wegwerpoverall, aansluitende veiligheidsbril, handschoenen, ademhalingsbeschermingsmasker, ...
- Voor persoonlijke beschermingsmiddelen bestaan strikte normen met beschermingsgraden en ze vergen risicoanalyse, informatie aan en opleiding van de gebruiker (+ verwijzing naar Constructiv Dossier PBM).
- Afhankelijk van het type werkzaamheden (zie ook hieronder in punt 3.5 en 3.6) kan op basis van een risicoanalyse worden bepaald welke PBM's bijkomend nodig zijn.

3.4.3 Kit met PBM's voor de werken binnenshuis (zie ook 3.6)

Om een maximale bescherming te garanderen, stelt de werkgever een PBM-kit ter beschikking (zie ook van de werknemers die binnenshuis werken). Deze kit bestaat uit :

- het hygiënisch mondk masker - behalve bij blootstelling aan biologische of chemische agentia (kwartsstof, asbest, ...) dan is een FFP2/P3 masker noodzakelijk ;
- wegwerphandschoenen (+ een reserve-paar) bij aanraking van mogelijks besmette voorwerpen: deze handschoenen kunnen mogelijks onder de werkhandschoenen worden gedragen ;
- handgel voor na de werkzaamheden ;
- instructiefiches over het correct en veilig gebruik van deze PBM's.

3.5 Werken in open lucht

Voor werken buitenshuis of in open lucht zijn geen bijkomende aandachtspunten vastgelegd dan degene die reeds in de algemene bepalingen en de bepalingen over co-activiteit (zie 3. 7) van deze fiche beschreven staan. Voor werken binnenshuis zijn wel bijkomende vereisten vastgelegd.

3.6 Werken binnenshuis

3.6.1 In een gebouw dat bewoond of in gebruik is

Bij werken in een bewoond/gebruikt gebouw waarin personen verblijven, dienen volgende maatregelen voorzien te worden :

- Vooraleer de werken binnenshuis te starten, zal er overleg zijn tussen de bewoners en de uitvoerders, in functie van de planning en de situatie ter plaatse en de eventuele wens van de bewoners om geen werken uit te voeren (zie checklist voorafgaand aan werken uitgevoerd bij een particulier).
- Interactie tussen bewoners en/of gebruikers van het gebouw enerzijds en de uitvoerders van de werkzaamheden anderzijds moet beperkt en indien mogelijk vermeden worden.
- Bewoners/gebruikers zijn niet aanwezig in de ruimte waarin effectief gewerkt wordt tenzij de ruimte groot genoeg is (>1,5 meter).
- De toegang naar de ruimte waar gewerkt moet worden, moet vrij zijn en indien mogelijk uitsluitend voorbehouden aan de uitvoerders. Als dat niet mogelijk is, moet iedereen die zich in de doorgang bevindt of begeeft (zowel uitvoerders als bewoners/gebruikers), een mondk masker dragen en de social distancing zo goed als mogelijk respecteren. Desgevallend kunnen voorrangregels worden opgesteld om "kruising" te vermijden.
- Om een maximale bescherming te garanderen, stelt de werkgever een PBM-kit ter beschikking (zie ook 3.4.3) van de werknemers die binnenshuis werken.

Extra opmerking: met het oog op het op peil houden van het werkvolume en het garanderen van de continuïteit van de opdrachten, verstaan we ook onder het binnenshuis werken, het kunnen doen van de nodige opmetingen en planbesprekingen in functie van offertes en werkplanning. Er dient eveneens rekening te worden gehouden met de opvolging van de werken, alsook met de oplevering. Ook deze activiteiten worden verstaan onder binnenshuis werken.

Constructiv streeft steeds naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, rekening houdend met de huidige stand van de regelgeving en de techniek. De organisatie kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De raadgevingen in deze infofiche ontslaan de lezer niet van de verplichting om de geldende regelgeving na te leven. De reproductie van teksten en illustraties is toegestaan mits de uitdrukkelijke toestemming van Constructiv en duidelijke bronvermelding.

3.6.2 Op plaatsen waar Covid-19-zieken verblijven

Bij werken in het bewoond/gebruikt gebouw waar personen verblijven die ziektesymptomen van Covid- 19 vertonen, dienen volgende maatregelen te worden voorzien:

- alle uitvoerders dragen de verplichte PBM's (masker FFP2 of meer)
- geen enkele interactie met de zieke(n)
- alle bewoners/gebruikers van het gebouw dienen een mondmasker te dragen
- bijkomende PBM's worden in onderling overleg besproken tussen werkgever en werknemer.
- een uniforme sectorvragenlijst dient vooraf door de eigenaar/bewoner/gebruiker van het gebouw ingevuld te worden - om de situatie goed te kunnen inschatten
 - Checklist voorafgaand aan werken uitgevoerd bij een particulier
 - Checklist voorafgaan aan werken uitgevoerd bij een professionele klant
- de werknemer die gevraagd wordt om in deze gebouwen te werken kan dit werk zonder nadelige gevolgen, weigeren uit te voeren.

3.7 Co-activiteit

Het beperken van de co-activiteit op de werven is primordiaal om Covid-19 besmetting maximaal te vermijden. In geval van co-activiteit duidt de hoofdaannemer een voldoende bevoegd Coronaverantwoordelijke (iemand van de hiërarchische lijn van de hoofdaannemer, bijvoorbeeld de ploegbaas) aan. De coördinaten van de Coronaverantwoordelijken zullen worden uitgehangen op de werf, naar analogie met de signalatieverantwoordelijke bij wegenwerken, alsook ter kennis gebracht van de veiligheidscoördinator en alle actoren aanwezig op de werf.

Volgende organisatorische maatregelen zijn mogelijk indien de co-activiteit aanleiding geeft tot het uitvoeren van werken door werknemers van dezelfde of verschillende werkgevers op eenzelfde verdieping/werklocatie/afgebakende ruimte... waarbij het risico ontstaat dat de social distancing niet ten allen tijde kan gerespecteerd worden:

- Indien mogelijk, één enkele onderaannemer per verdieping/ werklocatie/ afgebakende ruimte (sequentiële opeenvolging van de onder(of neven-)aannemer).
- Indien niet mogelijk, het aantal arbeiders (van dezelfde of verschillende werkgevers) die tegelijk aan de slag zijn, op eenzelfde verdieping/ werklocatie/afgebakende ruimte beperken waarbij elke arbeider verplicht wordt een mondmasker te dragen. De arbeider of zelfstandige die dit weigert, dient onmiddellijk zijn werkzaamheden stop te zetten op initiatief van de Coronaverantwoordelijke (of zijn aangestelde) en kan deze slechts hernemen, mits het respecteren van de van toepassing zijnde beschermings- en preventie maatregelen. Blijft de arbeider dit weigeren, kunnen op basis van het arbeidsreglement van zijn werkgever passende maatregelen opgelegd worden. Bij zelfstandigen kan dit op basis van een contractuele clause in de overeenkomst tussen aannemer en onderaannemer.
- Op werven dienen werknemers en andere aanwezigen zo min mogelijk elkaar te kruisen. Hiertoe kan een circulatieplan uitgewerkt worden (bijv. éénrichtingscirculatie) inclusief voorrangregels (bij kruising) en het dragen van mondmaskers.
- Het item werforganisatie bij co-activiteit in Coronatijden dient expliciet vooraf besproken te worden tussen opdrachtgevende aannemer en opdrachtnemende aannemer(s) (cf. Checkin@work) - o.a. noodzakelijk voor gezag van de aan te duiden/aangeduide Coronaverantwoordelijke, én concrete afspraken i.v.m. social distancing.

Constructiv streeft steeds naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, rekening houdend met de huidige stand van de regelgeving en de techniek. De organisatie kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De raadgevingen in deze infobrief ontslaan de lezer niet van de verplichting om de geldende regelgeving na te leven. De reproductie van teksten en illustraties is toegestaan mits de uitdrukkelijke toestemming van Constructiv en duidelijke bronvermelding.

3.8 Meer informatie:

Meer informatie is te vinden via:

- FOD Volksgezondheid: www.info-coronavirus.be
- FOD WASO: <https://werk.belgie.be/nl/nieuws/coronavirus-preventiemaatregelen-en-arbeidsrechtelijke-gevolgen>
- FOD WASO: https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/news/Generiekegids_light.pdf
- Website VLAIO: <https://vlaio.be/nl/nieuws/coronavirus-antwoord-op-jouw-meest-gestelde-vragen>

Contacteer uw externe dienst voor preventie en bescherming op het werk. Via de website www.info-coronavirus.be zijn algemene informatiefiche te downloaden in verschillende talen:

[Nederlands](#) - [Frans](#) - [Duits](#) - [Engels](#) - [Arabisch](#) - [Spaans](#) - [Italiaans](#) - [Pools](#) - [Roemeens](#) - [Turks](#)

Constructiv streeft steeds naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, rekening houdend met de huidige stand van de regelgeving en de techniek. De organisatie kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De raadgevingen in deze infofiche ontslaan de lezer niet van de verplichting om de geldende regelgeving na te leven. De reproductie van teksten en illustraties is toegestaan mits de uitdrukkelijke toestemming van Constructiv en duidelijke bronvermelding.